

Tütarlaste gümnaasiumi hoone

Aadress: Vabaduse 13

Ehitis asub Vassili maja kõrval. Kooli hoone ehitati algselt haigla tarbeks. Nurgakivi pandi 8. septembril 1905, avamine toimus 4. veebruaril 1907. Sümmeetriline, lühikeste hoovipoolsete tiibadega kahekorruseline hoone on tänavajoone suhtes taandusega ja tundub hoonestuses madalana. Fassaad jaotub klassitsistliku traditsiooni kohaselt viieks osaks, sel on lai kül- ja keskrisaliite. Fassaadi liigendavad ka puhastuukmüüritises liseenid. Ehitisele annab erilise ilme kujunduslik lahendus. Juugendarhitektuuris levinud erker on siin esindatud tollal uudse võttena väikese eendusena kül- ja keskrisaliitide vahel. Liseenide ülaosa kaunistuseks on joonia kapiteeli stilisatsioon. Voluutkapiteeli geomeetrilise interpretatsiooni tulemuseks on peen graafiline dekoor. Sissepääs asub lamekaarses niššis. Fassaadil on kõrvuti puhastuuklaos tellis ja krohvitud pinnad. Samalaadse lahendusega on EÜS-i hoone Tartus, mis valmis 1902. aastal ja mille Georg Hellat projekteeris Peterburis elades. Ehitis on Valga ja Eesti juugendarhitektuuris üheks esiletõusvamaks hooneks.

Haigla projekt koostati Viljandi jaoks. Projekt lubab eeldada Riia või Peterburi päritolu. Pole võimatu, et Georg Hellat võis olla järelvalve inseneriks. 1909. aastal lisati hoonele saaliplakk.

1837. aastal asutati riiklik tütarlaste elementaarkool, mis 1861. aastal sai nimeks Valga Linna Kaheklassiline II Järgu Tütarlastekool. 9. septembril 1908 kolis kool Allee tänavalt uude linna poolt antud majja. Samal aastal muudeti ta tütarlaste gümnaasiumiks, milles tegutses kuni 1932. aastani. Koolina on hoone kasutusel tänapäevani.

Valga Tütarlaste Gümnaasium oli 1908. aastast seotud nimeka pedagoogi **Marta Pärnaga** (1867-1939), kellele kool oli nii töö- kui elukohaks. Lõpetanud Tallinna kõrgema tütarlaste kooli koduõpetaja diplomiga, töötas ta aastatel 1889-1903 sel alal Vjatkas, Krimmis, Ukrainas. 1903. - 1908. aastani oli abijuhatajaks ja õpetajaks E.S.Levitskaja eragümnaasiumis Tsarskoje Selos. 1908. aastal kutsus eestimeelne Valga linnavalitsus Marta Pärna tütarlaste gümnaasiumi direktoriks. Teda on peetud esimeseks eestlasest gümnaasiumi juhatajaks Eestimaal. Ta nimetati ka 1919. aasta jaanuaris Valgas loodud ja lühikest aega kestnud Eesti esimese eesti õppekeelega segagümnaasiumi direktoriks. Pärna on tegutsenud ka ilukirjanduse ja populaarteadusliku kirjanduse tõlgina. C.R.Jakobsoni õetütrena on ta maetud Jakobsonide perekonnakalmistule Kurgjal.

